

«Fins a l'arribada de la Covid-19, l'olfacte era l'aneguet lleig de la salut»

Parlem amb el doctor Xavier Lao, responsable de la Unitat de l'Olfacte de MútuaTerrassa, la primera que ofereix rehabilitació als pacients amb anòsmia a Catalunya

El doctor Xavier Lao és cap d'otorrinolaringologia de l'Hospital Universitari MútuaTerrassa. | Cedida - MútuaTerrassa

L'anòsmia -pèrdua total o parcial de l'olfacte- és el símptoma principal de la Covid-19, que n'ha multiplicat els casos. A causa de l'augment de pacients amb aquesta patologia, MútuaTerrassa va impulsar al desembre la pionera Unitat de l'Olfacte, on es duu a terme, per primer cop a Catalunya, un tractament de rehabilitació en pacients. Hi treballen quatre professionals i el servei està ubicat a l'edifici subterrani de MútuaTerrassa, a Vallparadís. A la planta -3 hi tenim les consultes, a l'àrea d'otorrinolaringologia, i si cal fer rehabilitació, es fa a la -1.

En aquest context, **LaTorre** ha parlat amb el doctor Xavier Lao, cap de servei d'otorrinolaringologia de l'hospital i responsable de la nova àrea, per conèixer com provaran de recuperar l'olfacte dels pacients i saber més detalls de la pèrdua de l'olfacte, que defineix com a "aneguet lleig" de la salut, tot assegurant que fins a l'arribada de la pandèmia no s'ha posat en

relleu una patologia que "desespera" als qui la contrauen.

- Han notat un augment de les persones amb patologies olfactivas. De quines xifres estem parlant?

- No parem de rebre trucades preguntant com accedir al servei. A causa de la Covid-19, la demanda pot haver augmentat un 300 %. No parariem! És una patologia que ha existit sempre, però la pandèmia l'ha posat en relleu i la gent se'n vol tractar perquè, realment, és molt molesta.

- Per què van decidir crear la Unitat d'Olfacte?

- És un àmbit al qual s'han dedicat pocs estudis i pocs recursos. Fins a l'arribada de la Covid-19 era l'aneguet lleig, però ara s'ha demostrat que és més important del que sembla. La pandèmia ha augmentat la demanda, i tenim un professional molt interessat en aquest àmbit, i per això al desembre vam decidir a impulsar la Unitat.

- La seva instauració és permanent? O serà temporal?

- La Unitat de l'Olfacte ha vingut per quedar-se. Confiem que la Covid-19 acabi sent un refredat comú, però volem seguir tractant l'anòsmia que apareix per l'edat, per la grip o altres motius. El coronavirus ha demostrat que calen unitats específiques per atendre als pacients, que venen molt preocupats.

- Quants pacients atenen actualment?

- Actualment podem absorbir 15 pacients al mes. Tant de bo tinguéssim més recursos i professionals, perquè la demanda és brutal, però tenim unes 70 persones en llista d'espera. Per desgràcia, a causa de les nostres limitacions només podem acceptar pacients de la nostra àrea d'influència, i per això hem hagut de rebutjar persones d'altres zones del Vallès i Barcelona.

"Els pacients estan desesperats; ho passen molt malament; donem poca transcendència a l'olfacte, però és més important del que ens pensem"

- En què consisteix el tractament per a les persones afectades?

- El que ens fa pioners és la rehabilitació: emprem estímuls auditius i visuals, així com essències, per aconseguir que el pacient torni a sentir les olors o torni a recordar les que no sentia. Comencem fent una prova d'olfactometria, i iniciem un tractament personalitzat de quatre mesos -cinc dies per setmana, quatre dels quals a casa i un a la consulta- fins a fer una altra prova, per comprovar la millora.

- Per què la Covid-19 és tan agressiva per als sentits com el gust o l'olfacte?

- És un virus que presenta una gran afinitat pel nervi olfatori. El 80% dels contagiats presenta aquest símptoma, i en alguns casos, és l'únic que presenten. Encara no coneixem el perquè, és molt recent i hi ha diverses teories, però cada patologia té "preferències" en la manera d'atacar l'organisme.

"Si un mes després de perdre l'olfacte no es recupera, difícilment es farà de manera espontània"

- De què depèn el grau d'afectació en els pacients?

- Veiem que un 80% de pacients recupera l'olfacte amb normalitat en quatre setmanes, i el 20% restant presenta anòsmia parcial o total encara després d'aquest període. No depèn ni de l'edat, ni del sexe: hi pot influir la càrrega viral i fins i tot la forma del sostre del nas, però és gairebé aleatòria. El que tenim clar és que, si un mes després de perdre l'olfacte no es recupera, difícilment ho farà de manera espontània. I aquí entrem nosaltres en joc.

- Com es manifesta l'anòsmia?

- O no noten cap olor, o en noten només algunes, i les que noten, les perceben de manera diferent.

- Què els diuen els pacients?

- Estan molt preocupats, són pacients pràcticament depressius. Ens exemplifiquen la seva situació amb qüestions molt quotidianes: ens diuen "la meua parella ja no fa la mateixa olor" o "no noto igual l'aroma de la meua colònia de sempre". Estan realment afectats i desesperats; ho passen molt malament; donem poca transcendència a l'olfacte, però és més important del que ens pensem.

"Hi ha un percentatge important de pacients de Covid-19 que no recupera l'olfacte"

- Pot haver-hi gent que perdi l'olfacte per sempre?

- Sí, malgrat que la majoria de pacients el recuperen, hi ha un percentatge important de persones que no ho fan i persisteixen anòsmics totals. La Covid-19 té una afinitat pel sentit olfatiu, i el pot afectar severament. També ens trobem amb pacients hipòsmics, és a dir, que el recuperen parcialment. Es pot comparar amb altres patologies, com la paràlisi facial o la pèrdua d'oïda derivades d'altres malalties.

- Quina sol ser la mitjana d'edat i perfil dels pacients atesos per anòsmia?

- Abans de la Covid-19 o era un adult, de 35 a 50 anys, que no recuperava l'olfacte després d'un refredat, o persones grans que perdien facultats a causa de l'edat. Actualment, en canvi, el nombre de pacients s'ha disparat i a més, atenem a persones de perfils molt variats.

[noticiadiari]35/77013[/noticiadiari]

- Quantes unitats com aquesta hi ha a l'estat espanyol?

- Hi ha petites consultes, però amb unes eines i recursos molt limitats, sense un full de ruta establert i sense rehabilitació. Sabem que al Clínic i a l'Hospital del Mar fan olfactometries, però no ofereixen rehabilitació. En l'àmbit estatal, no tenim constància de publicacions en aquest sentit, i a Europa, coneixem alguns centres, encara que pocs, amb unes característiques semblants. En aquests casos, sabem que hi ha un resultat exitós en el 40% dels pacients, aproximadament.

- Serà habitual la creació d'unitats centrades en altres símptomes de la Covid-19?

- Sí, crec que sí. Sí una cosa ha fet la Covid-19 ha estat accentuar alguns símptomes que abans patia molta menys gent, o amb menys intensitat. A banda de l'olfacte, han guanyat protagonisme en afectacions no menys greus com l'atrofia muscular o la fatiga, i serà important donar resposta a les necessitats dels pacients que les pateixen.